

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

DR. FAZEKAS SÁNDOR
miniszter

PTKF/309/2/2017.

Országgyűlés Hivatala

Sneider Tamás úr
országgyűlési képviselő részére

Irományszám. *X/13977/1*

Jobbik Országgyűlési Képviselőcsoportja

Érkezett: 2017 MÁRC 01.

Országgyűlés Irodaháza

Budapest
Széchenyi rkp. 19.
1358

Tárgy: Válasz a K/13977. számú írásbeli kérdésre

Tisztelt Képviselő Úr!

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (8) bekezdése alapján a K/13977. számon benyújtott, „**Mit tesz a kormány jelenleg, és mit tervez a jövőben tenni annak érdekében, hogy a Kárpát-medencére jellemző biológiai sokféleség a madárfajok esetében is megmaradjon, esetleg tovább színesedjen?**” című írásbeli kérdésére a következő választ adom.

A Kárpát-medence, azon belül Magyarország bővelkedik természeti értékekben. Hazánk különösen gazdag madárvilágát jelzi az eddig megfigyelt több mint 400 faj, melyek közül 264 védett, további 95 faj pedig fokozottan védett. A védett állatfajok, így a madarak védelmét a hazai jogszabályok megfelelő módon és mértékben szabályozzák. Közülük legfontosabbak a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, valamint a védett állatfajok védelmére, tartására, hasznosítására és bemutatására vonatkozó részletes szabályokról szóló 348/2006. (XII. 23.) kormányrendelet. A védett és fokozottan védett növény- és állatfajok, a fokozottan védett barlangok, valamint az Európai közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok listáját a 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet tartalmazza.

A természetvédelmi intézkedések prioritizálását segíti elő a hazánk költő madárfajaira kidolgozott vörös lista. A hazai vörös listát a 229 költő faj vonatkozásában a Földművelésügyi Minisztérium a közelmúltban készítette el, külső szakemberekkel történő egyeztetés után az idei évben fogjuk véglegesíteni.

Többek között a madárvilág megőrzését és gazdagabbá tételét segítik elő azok a 2014-2020 között zajló természetvédelmi fejlesztések, melyek a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP), valamint a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP) keretében valósulnak meg. A két program révén az ország teljes területét

lefedő fejlesztéscsomag segítségével összességében legalább 100 000 hektáron szeretnénk javítani természeti területeink állapotát, illetve megteremteni az értékek megőrzéséhez szükséges infrastrukturális feltételeket. Összesen 37,4 milliárd forint áll rendelkezésre, amelyet 100%-ban a nemzeti park igazgatóságok használnak fel. A 90 benyújtott projekt többsége élőhely-rekonstrukciós tevékenységet takar, melynek egyik hasznélvezői értelemszerűen a madarak lesznek.

Hasonló célokat szolgál a LIFE program, mely az Európai Unió környezetvédelmi politikáját támogató pénzügyi eszköze 1992 óta. Célfajai a közösségi jelentőségű növény- és állatfajok, célterületei pedig a közösségi jelentőségű élőhelytípusok. A környezetvédelmi alprogram három témaköre közül a Természet és biodiverzitás szolgálja leginkább a hazai madárvilág védelmét. Magyarország számos olyan pályázatot nyert el, melynek középpontjában egy-egy madárfaj állt, illetve áll. A jelenleg futó 12 LIFE pályázatból öt esetében a madarak vannak a középpontban. Ezek a kék vércsére, a szalakótára, a túzokra, valamint a kerecsensólyomra és a parlagi sasra fókuszálnak.

A 2014-2020 között futó „A szalakóta (*Coracias garrulus*) védelme a Kárpát-medencében” című LIFE projekt keretében 2017. január 19-21. között Kecskeméten megrendezett szalakótavédelmi nemzetközi konferencia legfőbb célja a nemzetközi fajvédelmi terv frissítése volt. Ennek keretében minden érintett európai ország beszámolt a területén folyó, szalakóta-védelemmel kapcsolatos tevékenység tapasztalatairól. Az eseményre meghívott dél-afrikai szakértő ismertette a telelő állomány helyzetét, ami hozzájárul a faj Európán belüli védelméhez. A műhelymunka során a résztvevők átbeszélték a legfontosabb veszélyeztető tényezőket és a rájuk adandó természetvédelmi akciókat, valamint megtárgyalták a nemzetközi fajvédelmi terv további lépéseit. A Földművelésügyi Minisztérium három munkatársa vett részt az eseményen, aktívan hozzájárulva a program sikerességéhez és a későbbiekben véglegesítendő nemzetközi fajvédelmi tervhez. Az eddigiekhez hasonlóan tárcám, mint a LIFE projekt társfinanszírozója, kiemelt figyelmet fog szentelni a program nyomon követésének, és lehetőségeihez képest aktívan részt fog venni abban.

Már ezt megelőzően is proaktív szerepet játszottunk a faj nemzetközi és hazai védelmében. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel (MME) közösen kidolgoztunk egy részletes javaslatot arra vonatkozóan, hogy a faj felkerüljön a vándorló vadon élő állatfajok védelméről szóló Bonni Egyezmény I. (legszigorúbb, nemzetközi szintű védelmet biztosító) függelékébe, valamint bekerüljön a LIFE prioritás fajai közé. Mindkét javaslat sikeres volt. Utóbbi azért volt kiemelkedő eredmény, mert így vált lehetővé az, hogy a későbbiek során az Európai Bizottság 50%-os társfinanszírozás helyett 75%-os mértékben támogathasson egy esetleges szalakótával kapcsolatos LIFE pályázatot. A 2012-ben elfogadott indoklás sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint a fentebb említett, magyar koordinációval elindult LIFE pályázat.

Az énekesmadárfajok állománya csökkenésének számos oka lehet, ezek közül a legfontosabbak: az élőhelyek eltűnése és átalakulása, a mezőgazdaság intenzifikációja, a táplálékállatok számának lecsökkenése és a hosszútávú vonulás során elszenvedett veszteségek. Sajnos a füstifecske (*Hirundo rustica*) és egyéb fecskefajaink hosszútávú vonulók, melyek rendszerint az afrikai kontinens déli részén telelnek. A hazánkban hozott intézkedések nem feltétlenül képesek ellensúlyozni a vonulás során tapasztalható negatív hatásokat. A Vidékfejlesztési Program (a továbbiakban: VP) keretében jelentős mértékben nőtt a hazai ökológiai gazdálkodás területe: kb. 125.000 ha-ról mintegy 200.000 ha-ra. Az ökológiai gazdálkodásban részt vevő gazdálkodók száma is megduplázódott, ma már meghaladja a

3000-et. Az extenzív agrártájhoz kötődő madárfajok számára, mint amilyen a füsti fecske és a mezei veréb is, ezek a változások mindenképpen kedvezőbb feltételeket teremtenek. A füsti fecskével ellentétben a mezei veréb (*Passer montanus*) állandó madárfajunknak tekinthető, a hidegebb téli időszakban is csak rövid távra kóborol. Hazai állománya 1999 óta mérsékelt növekedést mutat, a becsült állomány jelenleg 1.100.000 – 1.370.000 pár. Fészkelőhelyei és táplálkozóterületei egyaránt biztosítottak, így nem várható az állomány trendjének negatív változása. Az állami természetvédelem szorosan együttműködik az MME-vel a madarak monitorozása és védelme terén (erről 2016-ban megállapodás született), így amennyiben bármilyen jelentős mértékű negatív tendencia tapasztalható egy faj állományában, úgy meghozzuk a szükséges intézkedéseket.

A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) a magyar természetvédelem egyik emblemikus madárfajának tekinthető, melyre a Vidékfejlesztési Minisztérium 2013-ban fajmegőrzési tervet fogadott el. Az elmúlt évtizedek természetvédelmi erőfeszítéseinek következtében az 1980-as évektől kezdődően az állomány lassú növekedésnek indult, az elmúlt években 5000 fészkelő pár körül stabilizálódott. Az egyik legnagyobb veszélyt valóban az áramutések jelentik, aminek megelőzése céljából az egyes nemzeti-park-igazgatóságok például fészektartó kosarakat helyeznek ki, valamint az áramszolgáltató vállalatokkal együttműködve szigeteltetik a fészkek körüli oszlopfejeket. Sajnos az áramutések nemcsak e fajt érintik, hanem a közepes és nagyobb testű ragadozómadarakat is, főleg a jó táplálkozó-területek közelében húzódó vezetékszakaszok mentén. 2008. február 26-án az állami és civil természetvédelem, illetve a hazai áramszolgáltatók között jött létre az „Akadálymentes Égbolt” megállapodás.

Ennek keretében számos nagyszabású, európai uniós és áramszolgáltatói társfinanszírozással megvalósított projekt zajlott le a legveszélyesebb vezetékszakaszok madárbarát átalakítása érdekében. 2017-ben véglegesítünk egy útmutatót a természetvédelmi hatóságok számára, mely reményeink szerint megkönnyíti a szakemberek munkáját a szabadvezetékek mentén történő madárpusztulások esetén szükséges intézkedésekkel kapcsolatban.

Tárcám és jogelődei számos intézkedést fogantatosítottak és fogantatosítanak a hazánkban élő 28 denevérfaj védelme érdekében. Az egyes panelprogramok, épületszigetelési pályázatok kapcsán minden esetben kezdeményeztük a pályázatok feltételei közé a denevérek és épületlakó madárfajok védelmét célzó intézkedések, tevékenységek beillesztését, több panelszigetelési programban is szerepeltek természetvédelmi kritériumok. Tárcánk kezdeményezésének megfelelően a támogatási szerződés aláírásának feltételei közé több ciklusban is bekerültek a denevérvédelmi intézkedések. Ezzel párhuzamosan törekedtünk rá, hogy a regisztrált kivitelező cégek részletes technológiai leírást tartalmazó tájékoztató anyagot kapjanak a denevérek által lakott épületek felújításának természetvédelmi szempontjaival kapcsolatban.

A homlokzatszigetelési munkák esetében a védett állatfajok védelmére, tartására, hasznosítására és bemutatására vonatkozó részletes szabályokról szóló 348/2006. (XII.23.) Korm. rendelet 5.§ (2)-(3) bekezdése alapján a védett állatfaj esetében az általa használt épületrészen külső felújítás a természetvédelmi hatóság engedélyével végezhető. Természetvédelmi hatóságként az illetékes kormányhivatal környezetvédelmi és természetvédelmi főosztálya jár el. Az ingatlan tulajdonosának, használójának, illetve a kivitelezőnek meg kell győződnie arról, hogy az épület denevérek, vagy esetleg más védett értékek által nem lakott-e.

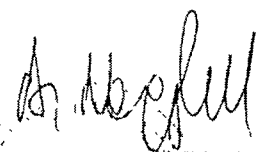
Annak eldöntése érdekében, hogy a védelemben részesülő állatfaj lakó-, búvó- stb. helyként használja-e a külső felújítással érintett épületrészt, a működési terület szerint érintett nemzeti park igazgatóság szolgál információval megkeresés esetén. A nemzeti park igazgatóságok egyébként rendszeresen felméri a főleg lakótelepeken, illetve épületpadlásokon, templomtornyokban megtelepedő nagyobb létszámú denevérrakományokat, ezekről a tulajdonosokat rendszeresen tájékoztatják.

Az épületlakó denevérek mellett az erdei élőhelyekhez kötődő fajok esetében is számos intézkedés történt és történik folyamatosan, így mesterséges szálláshelyek és ivóhelyek létesítése és fejlesztése: erdőkben táplálkozó, de épületekben szállást foglaló denevérrakományok szálláshelyeinek denevérrábarát átalakítása; földalatti szálláshelyek hosszú távú védelmének biztosítása lezárásokkal és átalakításokkal. A Magyar Természettudományi Múzeumban működő Magyar Denevérgyűjtési Központtal szorosan együttműködünk és munkáját anyagilag is támogatjuk.

Remélem, hogy tájékoztatásom választ adott a Képviselő Úr részéről felmerült kérdésekre. Képviselői tevékenységéhez további sok sikert kívánok.

Budapest, 2017. március „11.”

Üdvözlettel:

Dr. Fazekas Sándor
